

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI
TRƯỜNG THPT NGÔ QUYỀN- ĐÔNG ANH

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP CUỐI HỌC KỲ 2 MÔN NGỮ VĂN KHỐI 12
NĂM HỌC 2022 - 2023

A. PHẠM VI ÔN TẬP

I. Kiến thức Đọc – hiểu

1. Các phương thức biểu đạt: tự sự, miêu tả, biểu cảm, nghị luận, thuyết minh, điều hành (hành chính - công vụ)
2. Các biện pháp tu từ: so sánh, ẩn dụ, nhân hoá, hoán dụ, nói quá, nói giảm – nói tránh; điệp (điệp từ, điệp ngữ, điệp cấu trúc ngữ pháp), đối, câu hỏi tu từ, ...
3. Các thao tác lập luận: giải thích, phân tích, chứng minh, bình luận, bác bỏ, so sánh

II. Kiến thức văn học sử, lí luận văn học và văn bản tác phẩm

1. Khái quát VHVN từ sau Cách mạng tháng Tám năm 1945 đến hết thế kỷ XX.
2. *Vợ chồng A Phủ* (Tô Hoài)
3. *Chiếc thuyền ngoài xa* (Nguyễn Minh Châu)
4. *Hồn Truong Ba, da hàng thịt* (Luu Quang Vũ)

III. Kỹ năng làm văn

- Kiểu bài nghị luận văn học (nghị luận về một nhân vật, một đoạn trích tác phẩm tự sự...)
- Thao tác lập luận phân tích (về tác phẩm văn xuôi), thao tác lập luận so sánh, và các thao tác lập luận đã học ở lớp dưới (giải thích, chứng minh, diễn dịch, quy nạp)

B. CẤU TRÚC ĐỀ

Phần I. Đọc – hiểu (3,0 điểm)

Phần II. Làm văn (7,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận

C. THỜI GIAN LÀM BÀI: 90 phút

D. MỘT SỐ LƯU Ý

I. Phần Đọc – hiểu

1. Ngữ liệu

- **Nguồn ngữ liệu:** Ngoài sách giáo khoa
- **Dạng tồn tại của ngữ liệu:** văn bản/đoạn văn bản văn học (thơ, nghị luận...) hoặc văn bản thông tin...

2. Câu hỏi

- Số lượng: 04 câu
- Mức độ: 04 cấp độ
  - + Tái hiện/ nhận biết
  - + Thông hiểu
  - + Vận dụng thấp
  - + Vận dụng cao

3. Dạng câu hỏi và cách hỏi

- Dạng câu hỏi : Nêu, xác định, tìm:.....

- +Tìm từ ngữ, chi tiết, hình ảnh...
- + Nêu hoặc tóm tắt nội dung chính của văn bản/đoạn văn bản
- + Đặt nhan đề cho văn bản/đoạn văn bản
- + Xác định các phép tu từ / 1 dạng của phép tu từ
- + Xác định phương thức biểu đạt chính/các phương thức biểu đạt được sử dụng trong văn bản/ đoạn văn bản

- Dạng câu hỏi : Theo văn bản, theo tác giả .....

- Dạng câu hỏi : Theo anh/ chị, ...

- Dạng câu hỏi: Anh/ chị có đồng tình về..., anh/ chị hiểu như thế nào về....?

- + Ý nghĩa một vấn đề / ý kiến nêu ra trong văn bản...
- + Bài học rút ra được từ nội dung của văn bản...
- + Giải thích được ý nghĩa, tác dụng của: các dấu câu, kí hiệu ngôn ngữ
- + Giải thích một từ (Hiểu nghĩa của từ)
- + Giải thích một câu (Hiểu nghĩa của câu)

.....

5. Cách trả lời:

- Trả lời trực tiếp câu hỏi
- Tìm từ ngữ chính xác để trả lời (Cần chú ý các từ khóa trong hệ thống câu hỏi)
- Trả lời ngắn gọn, chính xác, đầy đủ.
- Được phép gạch đầu dòng, hoặc viết thành đoạn văn ngắn khoảng 7-10 dòng.
- Tuyệt đối không trả lời lan man, rườm rà, không đúng trọng tâm câu hỏi

II. Phần Làm văn

1. Kiểu bài: Nghị luận văn học

- Viết bài văn nghị luận về nhân vật, đoạn trích tác phẩm tự sự...
- Đề bài có thể có hoặc không có nhận định.

2. Yêu cầu:

- Nắm vững kiến thức về tác giả, tác phẩm, đọc hiểu được tác phẩm theo đặc trưng thể loại (nắm vững mạch truyện, cốt truyện, hệ thống nhân vật, chi tiết sự việc tiêu biểu, biết cách phân tích nhân vật, phân tích tâm trạng/điển hình tâm lí nhân vật, cảm thụ được các phương diện nội dung, nghệ thuật...) của các tác phẩm truyện trong phạm vi ôn tập.

- Nắm vững thao tác lập luận phân tích về tác phẩm văn xuôi.
- Sử dụng hợp lí các phương thức biểu đạt, các thao tác lập luận đã học.
- Vận dụng linh hoạt, hợp lí cách trình bày các đoạn văn trong bài văn nghị luận.
- Diễn đạt trôi chảy, mạch lạc... Không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu...

E. ĐỀ MINH HỌA

I. ĐỌC - HIỂU (3.0 điểm)

Đọc đoạn trích và thực hiện các yêu cầu sau:

Mỗi người trên thế giới đều là những người khách bộ hành, mỗi ngày đều bước đi một cách chủ động hoặc bị động trên con đường mình đã chọn...

Cuộc đời không chỉ là con đường đi khó, đôi khi chúng ta còn gặp phải những hố sâu do người khác đào ra, gặp phải sự tấn công của thú dữ, mưa bão và tuyết lạnh. Bất luận gian khó thế nào, chỉ cần chúng ta còn sống, chúng ta còn phải đối mặt. Sống tức là thực hiện một cuộc hành trình không thể trì hoãn.

Trước muôn vàn lối rẽ, không ai có được bản đồ trong tay, cũng không phải ai cũng có kim chỉ nam dẫn đường, tất cả đều phải dựa vào sự phán đoán và lựa chọn của bản thân. Nếu bạn rẽ nhầm lối, khoảng cách với xuất phát điểm sẽ bị rút ngắn ngược lại, nếu rẽ đúng, con đường phía trước sẽ bằng phẳng, rộng rãi

(Trích Bí quyết thành công của Bill Gates, Khâm Sài Nhân, NXB Hồng Đức)

Câu 1. Thông qua văn bản, hoạt động giao tiếp diễn ra giữa các nhân vật giao tiếp nào?

Câu 2. Chỉ ra và phân tích tác dụng của các biện pháp tu từ được sử dụng trong câu: *Cuộc đời không chỉ là con đường đi khó, đôi khi chúng ta còn gặp phải những hố sâu do người khác đào ra, gặp phải sự tấn công của thú dữ, mưa bão và tuyết lạnh.*

Câu 3. Anh/chị hiểu như thế nào về câu nói: *Nếu bạn rẽ nhầm lối, khoảng cách với xuất phát điểm sẽ bị rút ngắn ngược lại, nếu rẽ đúng, con đường phía trước sẽ bằng phẳng, rộng rãi*

Câu 4. Thông điệp nào trong đoạn trích có ý nghĩa nhất với Anh/chị?

PHẦN II. LÀM VĂN (7.0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

“Người đàn bà bồng chếp miệng, con mắt như đang nhìn suốt cả đời mình:

- Giá tôi đẻ ít đi, hoặc chúng tôi sắm được một chiếc thuyền rộng hơn, từ ngày cách mạng về đã đỡ đói khổ chứ trước kia vào các vụ bắc, ông trời làm động biển suốt hang tháng, cả nhà vợ chồng con cái toàn ăn cây xương rồng luộc chấm muối...

- Lão ta trước hồi bảy năm có đi lính nguy không? – Tôi bồng hỏi một câu như lạc đề.

- Không chú à, cũng nghèo khổ, túng quẫn đi vì trốn lính – bồng mụ đỏ mặt – nhưng cái lỗi chính là đám đàn bà ở thuyền đẻ nhiều quá, mà thuyền lại chật.

- Vậy sao không lên bờ mà ở - Đầu hỏi.

- Làm nhà trên đất ở một chỗ đâu có thể làm được cái nghề thuyền lưới vó? Từ ngày cách mạng về, cách mạng đã cấp đất cho nhưng chẳng ai ở, vì không bỏ nghề được!

- Ở trên thuyền có bao giờ lão ta đánh chị không ? – Tôi hỏi.

- Bất kể lúc nào thấy khổ quá là lão xách tôi ra đánh, cũng như đàn ông thuyền khác uống rượu... Giá mà lão uống rượu... thì tôi còn đỡ khổ... Sau này con cái lớn lên, tôi mới xin được với lão... đưa tôi lên bờ mà đánh...

- Không thể nào hiểu được, không thể nào hiểu được ! – Đẩu và tôi cùng một lúc thốt lên.

- là bởi vì các chú không phải là đàn bà, chưa bao giờ các chú biết như thế nào là nỗi vất vả của người đàn bà trên một chiếc thuyền không có đàn ông...

- Phải, phải, bây giờ tôi đã hiểu, - bất ngờ Đẩu trút một tiếng thở dài đầy chua chát, - trên thuyền phải có một người đàn ông... dù hăng man rợ, tàn bạo ?

- Phải – Người đàn bà đáp – Cũng có khi biển động song gió chứ chú ?

Lát lâu sau mẹ lại mới nói tiếp:

- Mong các chú cách mạng thông cảm cho, đám đàn bà hàng chài ở thuyền chúng tôi cần phải có người đàn ông để chèo chống khi phong ba, để cùng làm ăn nuôi nấng đặng một sắp con nhà nào cũng trên dưới chực đũa. Ông trời sinh ra người đàn bà là để đẻ con, rồi nuôi con cho đến khi khôn lớn cho nên phải gánh lấy cái khổ. Đàn bà ở thuyền chúng tôi phải sống cho con chứ không thể sống cho mình như ở trên đất được ! Mong các chú lượng tình cho cái sự lạc hậu. Các chú đừng bắt tôi bỏ nó ! – Lần đầu tiên trên khuôn mặt xấu xí của mẹ chợt ửng sang lên như một nụ cười – và lại, ở trên chiếc thuyền cũng có lúc vợ chồng con cái chúng tôi sống hoà thuận, vui vẻ.

- Cả đời chị có một lúc nào thật vui không ? – Đột nhiên tôi hỏi?

- Có chứ, chú ! Vui nhất là lúc ngồi nhìn đàn con tôi chúng nó được ăn no... ”

(Trích “Chiếc thuyền ngoài xa”, Nguyễn Minh Châu – Ngữ văn 12, tập hai, NXBGD, tr 75-76).

Phân tích hình tượng nhân vật người đàn bà hàng chài trong đoạn trích trên. Từ đó nhận xét về vẻ đẹp của hình tượng người phụ nữ được thể hiện trong văn học.

-----HẾT-----